

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL STRĂȘENI

DECIZIE nr. 2/6
din 20 mai 2022

Cu privire la aprobatarea Programului raional de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025

În conformitate cu prevederile art. 43 al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, Legii ocrorii sănătății nr. 411/1995, cu modificările ulterioare, Legii nr. 10/ 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 23/2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârii Guvernului nr. 134/2022 cu privire la Programul național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025, examinând nota informativă, având în vedere avizul comisiei consultative de specialitate, Consiliul raional DECIDE.

1. Se aproba:

- Programul raional de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025, conform anexei nr.1;

- Planul de acțiuni pentru realizarea Programului raional de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025, conform anexei nr. 2.

2. Instituțiile medico-sanitare publice fondate de Consiliul raional vor asigura, în limitele competențelor atribuite, implementarea Programului raional de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025.

3. Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul raional Strășeni:

- va coordona și monitoriza implementarea Programului raional de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025,

- va raporta anual, pînă la 31 martie, Consiliului raional despre executarea Programului raional de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025

4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Programul raional de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025 se va efectua din contul și în limitele mijloacelor planificate anual în bugetului raional, precum și din alte surse, conform legislației.

5. Controlul executării prevederilor prezentei decizii se pune în seama vicepreședintelui raionului

6. Prezenta decizie intră în vigoare la data includerii în Registrul de stat al actelor locale.

Președinte al ședinței

Vasile GROSU

Contrasemnat:

Nina RUSU

Secretar interimar al Consiliului raional,

**Program teritorial
de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor
cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025**

I. INTRODUCERE

1. Programul teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025 (în continuare – *Program(PT)*) este un document de politici pe termen mediu care acoperă prioritățile locale vizând reducerea poverii de HIV și infecții cu transmitere sexuală inclusiv în Raionul Strășeni.

2. Prezentul Program a fost elaborat în baza Programului național și în conformitate cu prevederile Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Hotărârii Parlamentului nr. 89/2018 cu privire la aprobatarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022, precum și ale altor documente naționale și locale în domeniu, în special ale celor legate de dreptul la cel mai înalt standard de sănătate: art. 2 și 12 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Comentariul General nr. 14/2000 privind dreptul la cel mai înalt standard de sănătate, adoptat de Comitetul ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale.

3. De menționat, faptul că în iunie 2021, la New York, Republica Moldova s-a alăturat țărilor care au semnat declarația avizată în cadrul reuniunii la nivel înalt a Adunării Generale a Națiunilor Unite privind eliminarea SIDA și s-a angajat să pună capăt epidemiei de SIDA până în 2030. Declarația politică progresivă include o serie de obiective și activități specifice, limitate în timp, pentru a se asigura că lumea pune capăt epidemiei de SIDA până în 2030 în cadrul Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030.

4. Prezentul Program va contribui la realizarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și se bazază pe principiul de a nu lăsa pe nimeni în urmă, de a asigura respectarea, protecția și îndeplinirea drepturilor omului, în special a dreptului la cel mai înalt standard de sănătate și a elementelor lui de bază: disponibilitatea, accesibilitatea (accesibilitatea fără discriminare, accesibilitatea fizică, accesibilitatea economică, accesibilitatea informațiilor), acceptabilitatea și calitatea.

5. Prezentul Program include componente specifice pentru sporirea prevenirii HIV în contextul comunității locale privind drepturile și egalitatea de gen și al sănătății sexuale și reproductive, acordând o atenție deosebită celor mai vulnerabile grupuri.

6. Prezentul Program își propune să eliminate barierele legale în calea accesului la prevenirea și tratamentul HIV, să creeze dispoziții legale și politice favorabile pentru accesul persoanelor care trăiesc cu HIV și al grupurilor-cheie de populație la serviciile preventive, să sporească participarea societății civile la luarea deciziilor și la implementarea programelor legate de HIV, precum și să consolideze parteneriatele publice și private între autoritățile locale, organizațiile necomerciale și sectorul privat.

7. Prezentul Program a fost elaborat în cadrul unui proces de colaborare transparent, condus de un grup de lucru format din reprezentanți ai IMSP SR Strășeni în colaborare cu CSP Chișinău subdiviziunea Strășeni.

8. Elaborarea prezentului Program s-a bazat pe:

- 1) experiența, evaluarea și lecțiile învățate în cadrul implementării Programului teritorial de prevenire și control a infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2020, care confirmă relevanța HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală;
- 2) integrarea obligatorie a problemelor HIV în procesul local de planificare a dezvoltării teritoriale, pentru a sublinia această problemă ca responsabilitate locală, precum și a faptului că combaterea HIV este transversală;
- 3) asigurarea accesului universal la servicii de prevenire, tratament și îngrijire, indiferent de disponibilitatea asigurării medicale, documentelor de identificare, cetățenie sau orice alt criteriu;
- 4) promovarea unor măsuri eficiente din punct de vedere epidemiologic și economic, orientate spre atingerea impactului la costuri optime;
- 5) participarea multisectorială și interdisciplinară la nivel local pentru a oferi un răspuns coordonat și relevant la epidemia HIV și infecțiile cu transmitere sexuală;
- 6) preconizarea și integrarea elementelor de sustenabilitate a Programului prin mai multe perspective: abordarea barrierelor financiare, procedurale, legale, economice, asigurarea continuității și a investițiilor locale mai mării comparativ cu Programul teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2020, reflectate în bugetul prezentului Program.

9. Prezentul Program se bazează pe următoarele abordări: centrarea pe persoană și oferirea de servicii integrate și apropierea serviciilor de beneficiar prin descentralizare și participare mai activă și implicare a comunității în răspunsul local la epidemia HIV

10. Protejarea drepturilor omului este vitală în contextul epidemiei HIV, care afectează în mod disproportional grupurile cu risc sporit de infectare, cum ar fi persoanele care trăiesc cu HIV, bărbații care practică sex cu bărbații, lucrătorii sexuali (femei și bărbați) și persoanele consumatoare de droguri injectabile, care se confruntă adesea cu stigmatizare, discriminare, excludere socială și violări ale drepturilor omului. În acest context, o abordare bazată pe drepturile omului accentuează obligațiile legale ale statului de a asigura respectarea drepturilor fiecărei persoane, inclusiv dreptul la sănătate, precum și importanța abilității și a participării active a comunităților și a persoanelor infectate sau afectate de HIV/SIDA.

11. Rezultatele implementării cercetării „Alocarea eficientă a resurselor și investițiilor în răspunsul HIV” (Optima) au confirmat concentrarea epidemiei în rândul grupurilor vulnerabile, a subliniat importanța deosebită a terapiei antiretrovirale, care este crucială pentru reducerea incidenței HIV, și necesitatea de a acorda atenție prevenirii infecției în grupurile cu risc ridicat, prin reorientarea resurselor financiare către creșterea finanțării pentru programele de prevenire, în special în rândul bărbaților care practică sex cu bărbații.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

12. Începând cu 2016, experții internaționali ai Organizației Mondiale a Sănătății, ai Programului Comun al Națiunilor Unite pentru HIV și SIDA și ai Băncii Mondiale caracterizează epidemia HIV ca fiind una avansat concentrată, care afectează, pe lângă grupurile cu risc sporit de infectare, și câteva grupuri numite „poduri”, cum ar fi clienții și partenerii sexuali ai grupurilor cu risc sporit de infectare. Astfel, dacă prevalența HIV în populația generală este în jur de 0,4%, atunci media ponderată a prevalenței HIV în grupurile cu risc sporit de infectare depășește 11%, cu excepția lucrătorilor sexuali, în rândurile căror se atestă 2,7% (anul 2020). Cercetarea bio-comportamentală HIV (2020) și cercetarea „Alocarea eficientă a resurselor și investițiilor în răspunsul HIV” (2019) atestă o creștere îngrijorătoare a poverii HIV în rândul bărbaților care practică sex cu bărbații, înregistrându-se o majorare de la 0,9% în 2013 la peste 11% în 2020, spre deosebire de celelalte grupuri cu risc sporit de infectare, în care se atestă o scădere a poverii de la peste 20% (medie ponderată) în 2016 la 11% (medie ponderată) în 2020.

13. Prevenirea transmiterii de la mamă la săculeț a HIV a atestat cel mai bun rezultat în anul 2018, când rata de transmitere a constituit 2,6%, apropiind Republica Moldova de obiectivul validării eliminării transmiterii materno-fetale. Totuși, rata transmiterii HIV de la mamă la săculeț pentru anul 2020 s-a ridicat

până la 4,0%, ceea ce indică despre probleme sistemice de depistare a infecției HIV în rândurile gravidelor, dar și de înrolare a persoanelor identificate în tratamentul antiretroviral

14. Implementarea programelor de abilitare și împuternicire a persoanelor care trăiesc cu HIV și numeroasele campanii de informare, comunicare și sensibilizare care au avut loc în Republica Moldova, în perioada anilor 2016-2020, au contribuit la reducerea indexului distanței sociale față de persoanele care trăiesc cu HIV de la 4,3 (2015) la 3,3 (2018).

15. În pofida progreselor, evaluările și cercetările realizate atestă următoarele bariere ce țin de prevenirea HIV în grupurile cu risc sporit de infectare: cea mai înaltă transmitere HIV în rândul bărbaților care practică sex cu bărbații (prevalența HIV – 11,4%) și cea mai mică acoperire cu servicii de prevenire HIV (25,98% din numărul estimat, 2020) a acestui grup; de asemenea, transmiterea în rândul persoanelor consumatoare de droguri injectabile și lucrătorilor sexuali este în scădere, dar rămâne în continuare mare și se estimează că acoperirea cu servicii de prevenire în rândul persoanelor consumatoare de droguri injectabile va descrește, inclusiv din cauza trecerii la consumul de substanțe psihoactive noninjectabile.

16. În raionul Strășeni, în 2016 erau la evidență 67 de persoane infectate, iar în anul 2020 s-a ajuns la 103 persoane, ceea ce rămîne ca sau cumă în prezentul Program depistarea intensivă și precoce a cazurilor noi de infectare cu HIV. Cu toate acestea, evaluarea locală finală a Programului teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2020, atestă câteva progrese majore la nivelul serviciilor parte din cascada tratamentului și aspectelor structurale în instituțiile de profil medical.

17. Infecția cu HIV rămîne o problemă prioritară de sănătate publică și în raionul Strășeni care afectează concomitent mai multe direcții sociale.

III. OBIECTIVELE GENERALE DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI

18. Obiectivul general 1. al prezentului Program este de a reduce la minimum consecințele epidemiei de HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală, prin reducerea numărului de transmiteri, de a menține prevalența infecției, în special în grupurile-cheie ale populației. bărbații care practică sex cu bărbați , persoanele care consumă intravenos droguri -, lucrătorii sexuali și de a minimiza mortalitatea legată de HIV

19. Obiectivul general 2. Scopul primordial a PT este de a răspunde în mod eficient, în baza dovezilor existente, prin implementarea măsurilor coordonate, cuprinzătoare și de calitate înaltă în prevenirea HIV, tratamentul și îngrijirea persoanelor, precum și mobilizarea și sensibilizarea grupurilor-cheie și a populației generale privind SIDA.

IV. OBIECTIVELE SPECIFICE

20. Obiectivul specific 1.

Menținerea prevalenței HIV în grupurile cu risc sporit de infectare după cum urmează: cel mult 12% în grupul bărbaților care practică sex cu bărbați, 10% în grupul persoanelor consumatoare de droguri injectabile și 2,5% în grupul lucrătorilor sexuali, până în anul 2025, cu 3 componente de bază:

- 1) intensificarea eforturilor de prevenire a HIV în grupurile-cheie cu risc înalt de infectare;
- 2) introducerea și extinderea eforturilor de prevenire a HIV prin abordări combinate;

3) asigurarea activităților pentru a elimina transmiterea HIV de la mamă la făt.

21. Obiectivul specific 2.

Creșterea accesului la serviciile cascadei (testare, tratament, supresie virală)

22. Obiectivul specific 3.

Îmbunătățirea gestionării Programului prin consolidarea sistemului de sănătate, inclusiv furnizarea de informații strategice în timp util și de calitate înaltă, până în 2025

1) sprijinirea acțiunilor de advocacy, comunicare și mobilizare socială a societății civile prin consolidarea sistemului comunitar;

2) reducerea stigmatizării și discriminării legate de HIV.

V. IMPACT

23. Programul actual este conceput pentru un termen mediu cu realizări locale pe un termen lung, totodată are ca scop reducerea cazurilor noi de HIV, menținerea epidemiei în cadrul grupurilor cu risc înalt de infectare, limitarea răspândirii HIV în populația generală, sprijinirea inițiativei și strategiile globale.

VI. COSTURI

24. Costul estimativ va servi drept argument și instrument pentru accesarea atât a fondurilor naționale, cât și a celor raionale și va fi ajustat pe perioada implementării Programului ținând cont de disponibilitatea bugetului la nivel local.

VII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

25. Posibilele riscuri de implementare ale Programului sunt următoarele:

1) grupurile de risc sporit de infectare la HIV sunt greu accesibile și de regulă reprezentanții acestor grupuri nu se adresează la instituțiile medicale după servicii.

2) riscul de neatingere a indicatorilor privind prevenirea transmiterii infecției HIV de la mamă la făt.

VIII. AUTORITĂȚI/INSTITUȚII RESPONSABILE

26. Autoritatea responsabilă de implementarea prezentului Program este Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul raional Strășeni în parteneriat cu instituțiile medico-medicale publice centre de sănătate autonome, Centrul pentru Sănătate Publică Chișinău, subdiviziunea Strășeni. În procesul de implementare a prezentului Program, instituțiile medicale vor colabora cu autoritățile publice locale de nivelul întâi și doi.

27. Prevederile prezentului Program sunt valabile și obligatorii pentru toate instituțiile implicate în controlul HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală, indiferent de statutul juridic, care vor respecta integral cadrul normativ și vor furniza date necesare evaluării activității și supravegherii epidemiologice în teritoriu.

IX. PROCEDURI DE RAPORTARE

28. Activitățile de monitorizare, evaluare și raportare a Programului se desfășoară în continuu pe toată perioada de implementare. Acțiunile specificate în Planul de acțiuni privind implementarea Programului teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025.

29. Coordonarea întregului proces de monitorizare și evaluare este responsabilitatea Consiliului raional, cu implicarea inclusiv a altor entități teritoriale, în colaborare cu OMG din teritoriu.

30. În cadrul procesului de monitorizare vor fi elaborate rapoarte anuale de progres, care vor include informații despre implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național-teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025 și îndeplinirea indicatorilor aprobați prin anexa nr. 2.

31. Aceste rapoarte anuale vor fi elaborate de Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul raional Strășeni, până la data de 1 martie, cu dezbatere în ședințele Consiliului raional de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei.

32. Evaluarea PT ar putea fi necesara de a fi raportata la mijloc de termen de implementare a acestui Program.

**Program teritorial
de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor
cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025**

I. INTRODUCERE

1. Programul teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025 (în continuare – *Program(PT)*) este un document de politici pe termen mediu care acoperă prioritățile locale vizând reducerea poverii de HIV și infecții cu transmitere sexuală inclusiv în Raionul Strășeni.

2. Prezentul Program a fost elaborat în baza Programului național și în conformitate cu prevederile Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Hotărârii Parlamentului nr. 89/2018 cu privire la aprobatarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022, precum și ale altor documente naționale și locale în domeniu, în special ale celor legate de dreptul la cel mai înalt standard de sănătate art. 2 și 12 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Comentariul General nr. 14/2000 privind dreptul la cel mai înalt standard de sănătate, adoptat de Comitetul ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale.

3. De menționat, faptul că în iunie 2021, la New York, Republica Moldova s-a alăturat țărilor care au semnat declarația avizată în cadrul reuniunii la nivel înalt a Adunării Generale a Națiunilor Unite privind eliminarea SIDA și s-a angajat să pună capăt epidemiei de SIDA până în 2030. Declarația politică progresivă include o serie de obiective și activități specifice, limitate în timp, pentru a se asigura că lumea pună capăt epidemiei de SIDA până în 2030 în cadrul Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030.

4. Prezentul Program va contribui la realizarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și se bazează pe principiul de a nu lăsa pe nimeni în urmă, de a asigura respectarea, protecția și îndeplinirea drepturilor omului, în special a dreptului la cel mai înalt standard de sănătate și a elementelor lui de bază: disponibilitatea, accesibilitatea (accesibilitatea fără discriminare, accesibilitatea fizică, accesibilitatea economică, accesibilitatea informațiilor), acceptabilitatea și calitatea.

5. Prezentul Program include componente specifice pentru sporirea prevenirii HIV în contextul comunității locale privind drepturile și egalitatea de gen și al sănătății sexuale și reproductive, acordând o atenție deosebită celor mai vulnerabile grupuri.

6. Prezentul Program își propune să eliminate barierele legale în calea accesului la prevenirea și tratamentul HIV, să creeze dispoziții legale și politice favorabile pentru accesul persoanelor care trăiesc cu HIV și al grupurilor-cheie de populație la serviciile preventive, să sporească participarea societății civile la luarea deciziilor și la implementarea programelor legate de HIV, precum și să consolideze parteneriatele publice și private între autoritățile locale, organizațiile necomerciale și sectorul privat.

7. Prezentul Program a fost elaborat în cadrul unui proces de colaborare transparent, condus de un grup de lucru format din reprezentanți ai IMSP SR Strășeni în colaborare cu CSP Chișinău subdiviziunea Strășeni.

8. Elaborarea prezentului Program s-a bazat pe:

- 1) experiența, evaluarea și lecțiile învățate în cadrul implementării Programului teritorial de prevenire și control a infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2020, care confirmă relevanța HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală;
- 2) integrarea obligatorie a problemelor HIV în procesul local de planificare a dezvoltării teritoriale, pentru a sublinia această problemă ca responsabilitate locală, precum și a faptului că combaterea HIV este transversală;
- 3) asigurarea accesului universal la servicii de prevenire, tratament și îngrijire, indiferent de disponibilitatea asigurării medicale, documentelor de identificare, cetățenie sau orice alt criteriu;
- 4) promovarea unor măsuri eficiente din punct de vedere epidemiologic și economic, orientate spre atingerea impactului la costuri optime;
- 5) participarea multisectorială și interdisciplinară la nivel local pentru a oferi un răspuns coordonat și relevant la epidemia HIV și infecțiile cu transmitere sexuală;
- 6) preconizarea și integrarea elementelor de sustenabilitate a Programului prin mai multe perspective: abordarea barierelor financiare, procedurale, legale, economice; asigurarea continuității și a investițiilor locale mai mari comparativ cu Programul teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2020, reflectate în bugetul prezentului Program.

9. Prezentul Program se bazează pe următoarele abordări: centrarea pe persoană și oferirea de servicii integrate și apropierea serviciilor de beneficiar prin descentralizare și participare mai activă și implicare a comunității în răspunsul local la epidemia HIV

10. Protejarea drepturilor omului este vitală în contextul epidemiei HIV, care afectează în mod disproportional grupurile cu risc sporit de infectare, cum ar fi persoanele care trăiesc cu HIV, bărbații care practică sex cu bărbații, lucrătorii sexuali (femei și bărbați) și persoanele consumatoare de droguri injectabile, care se confruntă adesea cu stigmatizare, discriminare, excludere socială și violări ale drepturilor omului. În acest context, o abordare bazată pe drepturile omului accentuează obligațiile legale ale statului de a asigura respectarea drepturilor fiecărei persoane, inclusiv dreptul la sănătate, precum și importanța abilității și a participării active a comunităților și a persoanelor infectate sau afectate de HIV/SIDA.

11. Rezultatele implementării cercetării „Alocarea eficientă a resurselor și investițiilor în răspunsul HIV” (Optima) au confirmat concentrarea epidemiei în rândul grupurilor vulnerabile, a subliniat importanța deosebită a terapiei antiretrovirale, care este crucială pentru reducerea incidenței HIV, și necesitatea de a acorda atenție prevenirii infecției în grupurile cu risc ridicat, prin reorientarea resurselor financiare către creșterea finanțării pentru programele de prevenire, în special în rândul bărbaților care practică sex cu bărbații.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

12. Începând cu 2016, experții internaționali ai Organizației Mondiale a Sănătății, ai Programului Comun al Națiunilor Unite pentru HIV și SIDA și ai Băncii Mondiale caracterizează epidemia HIV ca fiind una avansat concentrată, care afectează, pe lângă grupurile cu risc sporit de infectare, și câteva grupuri numite „poduri”, cum ar fi clienții și partenerii sexuali ai grupurilor cu risc sporit de infectare. Astfel, dacă prevalența HIV în populația generală este în jur de 0,4%, atunci media ponderată a prevalenței HIV în grupurile cu risc sporit de infectare depășește 11%, cu excepția lucrătorilor sexuali, în rândurile căror se atestă 2,7% (anul 2020). Cercetarea bio-comportamentală HIV (2020) și cercetarea „Alocarea eficientă a resurselor și investițiilor în răspunsul HIV” (2019) atestă o creștere îngrijorătoare a poverii HIV în rândul bărbaților care practică sex cu bărbații, înregistrându-se o majorare de la 0,9% în 2013 la peste 11% în 2020, spre deosebire de celelalte grupuri cu risc sporit de infectare, în care se atestă o scădere a poverii de la peste 20% (medie ponderată) în 2016 la 11% (medie ponderată) în 2020.

13. Prevenirea transmiterii de la mamă la făt a HIV a atestat cel mai bun rezultat în anul 2018, când rata de transmitere a constituit 2,6%, apropiind Republica Moldova de obiectivul validării eliminării transmiterii materno-fetale. Totuși, rata transmiterii HIV de la mamă la făt pentru anul 2020 s-a ridicat

până la 4,0%, ceea ce indică despre probleme sistemicе de depistare a infecției HIV în rândurile gravidelor, dar și de înrolare a persoanelor identificate în tratamentul antiretroviral

14. Implementarea programelor de abilitare și împărtășire a persoanelor care trăiesc cu HIV și numeroasele campanii de informare, comunicare și sensibilizare care au avut loc în Republica Moldova, în perioada anilor 2016-2020, au contribuit la reducerea indexului distanței sociale față de persoanele care trăiesc cu HIV de la 4,3 (2015) la 3,3 (2018).

15. În pofida progreselor, evaluările și cercetările realizate atestă următoarele bariere ce țin de prevenirea HIV în grupurile cu risc sporit de infectare: cea mai înaltă transmitere HIV în rândul bărbaților care practică sex cu bărbații (prevalență HIV – 11,4%) și cea mai mică acoperire cu servicii de prevenire HIV (25,98% din numărul estimat, 2020) a acestui grup; de asemenea, transmiterea în rândul persoanelor consumatoare de droguri injectabile și lucrătorilor sexuali este în scădere, dar rămâne în continuare mare și se estimează că acoperirea cu servicii de prevenire în rândul persoanelor consumatoare de droguri injectabile va descrește, inclusiv din cauza trecerii la consumul de substanțe psihoactive noninjectabile.

16. În raionul Strășeni, în 2016 erau la evidență 67 de persoane infectate, iar în anul 2020 s-a ajuns la 103 persoane, ceea ce rămîne ca sarcină în prezentul Program depistarea intensivă și precoce a cazurilor noi de infectare cu HIV. Cu toate acestea, evaluarea locală finală a Programului teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2020, atestă câteva progrese majore la nivelul serviciilor parte din cascada tratamentului și aspectelor structurale în instituțiile de profil medical.

17. Infecția cu HIV rămîne o problemă prioritară de sănătate publică și în raionul Strășeni care afectează concomitent mai multe direcții sociale.

III. OBIECTIVELE GENERALE DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI

18. Obiectivul general 1. al prezentului Program este de a reduce la minimum consecințele epidemiei de HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală, prin reducerea numărului de transmiteri, de a menține prevalența infecției, în special în grupurile cheie ale populației: bărbații care practică sex cu bărbați, persoanele care consumă intravenos droguri -, lucrătorii sexuali și de a minimiza mortalitatea legată de HIV.

19. Obiectivul general 2. Scopul primordial a PT este de a răspunde în mod eficient, în baza dovezilor existente, prin implementarea măsurilor coordonate, cuprindătoare și de calitate înaltă în prevenirea HIV, tratamentul și îngrijirea persoanelor, precum și mobilizarea și sensibilizarea grupurilor cheie și a populației generale privind SIDA.

IV. OBIECTIVELE SPECIFICE

20. Obiectivul specific 1.

Menținerea prevalenței HIV în grupurile cu risc sporit de infectare după cum urmează: cel mult 12% în grupul bărbaților care practică sex cu bărbați, 10% în grupul persoanelor consumatoare de droguri injectabile și 2,5% în grupul lucrătorilor sexuali, până în anul 2025, cu 3 componente de bază:

- 1) intensificarea eforturilor de prevenire a HIV în grupurile-cheie cu risc înalt de infectare;
- 2) introducerea și extinderea eforturilor de prevenire a HIV prin abordări combinate;

3) asigurarea activităților pentru a elibera transmiterea HIV de la mamă la făt.

21. Obiectivul specific 2.

Creșterea accesului la serviciile cascadei (testare, tratament, supresie virală)

22. Obiectivul specific 3.

Îmbunătățirea gestionării Programului prin consolidarea sistemului de sănătate, inclusiv furnizarea de informații strategice în timp util și de calitate înaltă, până în 2025

1) sprijinirea acțiunilor de advocacy, comunicare și mobilizare socială a societății civile prin consolidarea sistemului comunitar;

2) reducerea stigmatizării și discriminării legate de HIV.

V. IMPACT

23. Programul actual este conceput pentru un termen mediu cu realizări locale pe un termen lung, totodată are ca scop reducerea cazurilor noi de HIV, menținerea epidemiei în cadrul grupurilor cu risc înalt de infectare, limitarea răspândirii HIV în populația generală, sprijinirea inițiativei și strategiile globale.

VI. COSTURI

24. Costul estimativ va servi drept argument și instrument pentru accesarea atât a fondurilor naționale, cât și a celor raionale și va fi ajustat pe perioada implementării Programului ținând cont de disponibilitatea bugetului la nivel local.

VII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

25. Posibilele riscuri de implementare ale Programului sunt următoarele:

1) grupurile de risc sporit de infectare la HIV sunt greu accesibile și de regulă reprezentanții acestor grupuri nu se adresează la instituțiile medicale după servicii.

?) riscul de neatingere a indicatorilor privind prevenirea transmiterii infecției HIV de la mamă la făt

VIII. AUTORITĂȚI/INSTITUȚII RESPONSABILE

26. Autoritatea responsabilă de implementarea prezentului Program este Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul raional Strășeni în parteneriat cu instituțiile medico-medicale publice centre de sănătate autonome, Centrul pentru Sănătate Publică Chișinău, subdiviziunea Strășeni. În procesul de implementare a prezentului Program, instituțiile medicale vor colabora cu autoritățile publice locale de nivelul întâi și doi.

27. Prevederile prezentului Program sunt valabile și obligatorii pentru toate instituțiile implicate în controlul HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală, indiferent de statutul juridic, care vor respecta integral cadrul normativ și vor furniza date necesare evaluării activității și supravegherii epidemiologice în teritoriu.

IX. PROCEDURI DE RAPORTARE

28. Activitățile de monitorizare, evaluare și raportare a Programului se desfășoară în continuu pe toată perioada de implementare. Acțiunile specificate în Planul de acțiuni privind implementarea Programului teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025.

29. Coordonarea întregului proces de monitorizare și evaluare este responsabilitatea Consiliul raional, cu implicarea inclusiv a altor entități teritoriale, în colaborare cu OMG din teritoriu.

30. În cadrul procesului de monitorizare vor fi elaborate rapoarte anuale de progres, care vor include informații despre implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național-teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025 și îndeplinirea indicatorilor aprobați prin anexa nr. 2.

31. Aceste rapoarte anuale vor fi elaborate de Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul raional Strășeni, până la data de 1 martie, cu dezbatere în ședințele Consiliului raional de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei.

32. Evaluarea PT ar putea fi necesara de a fi raportata la mijloc de termen de implementare a acestui Program.

**Planul de acțiuni
pentru realizarea Progmului teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor
cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025**

Nr.ord.	Aceiuni specifice	Termen de implementare	Responsabil pentru implementare	Indicatori de progres și performanță
Obiectivul specific 1. Menținerea prevalenței HIV în grupurile cu risc sporit de infectare după cum urmează: cel mult 12% în grupul bărbaților sex cu bărbați, 10% în grupul persoanelor consumatoare de droguri injectabile și 2,5% în grupul lucrătorilor sexuali, până în anul 2025				
<i>1.1 Intensificarea eforturilor de prevenire a HIV în populațiile-cheie cu risc înalt</i>				
1.1.1	Furnizarea pachetului de servicii de prevenire a HIV către bărbații care practică sex cu bărbați și persoanele transgender	2022-2025	IMSP	Procentul bărbaților care practică sex cu bărbați acoperiți cu programe de prevenire a HIV – pachet definit de servicii.
1.1.2	Furnizarea pachetului de servicii de prevenire către persoanele care consumă intravenos droguri	2022-2025	IMSP	1. Procentul persoanelor care consumă intravenos droguri acoperite cu programe de prevenire a HIV – pachet definit de servicii. 2. Numărul de ace și seringi distribuite pe an pentru persoanele care consumă intravenos droguri
1.1.3	Furnizarea pachetului de servicii de prevenire către lucrătorii sexuali (inclusiv bărbați și persoane transgender)	2022-2025	API.	Procentul lucrătorilor sexuali acoperiți cu programe de prevenire a HIV – pachete definite de servicii.
<i>1.2. Implementarea și extinderea la scară a eforturilor de prevenire a HIV prin abordări complete</i>				
1.2.1	Asigurarea accesului universal la profilaxia preexpunere	2022-2025	IMSP	Numărul persoanelor care au beneficiat de profilaxia preexpunere cel puțin o dată în perioada de raportare
1.2.2	Asigurarea profilaxiei postexpunere pentru toate cazurile cu risc de infectare cu HIV care au solicitat profilaxia postexpunere.	2022-2025	IMSP	Procentul acoperirii cu profilaxia postexpunere.
1.2.3	Furnizarea serviciilor de prevenire și testare mobilă	2022-2025	IMSP responsabili la	Procentul acoperirii cu servicii de prevenire HIV

	în grupuri cu risc înalt de infectare		solicitare	prin intermediul unităților mobile
1.3. Asigurarea intervențiilor pentru a elimina transmiterea HIV de la mamă la făt				
1.3.1	Consolidarea sistemului de asistență medicală pentru a elimina transmiterea HIV de la mamă la făt (prevenirea transmiterii materno-fetale cu HIV)	2022-2025	IMSP	1. Procentul femeilor gravide HIV-pozițive care au primit tratamentul antiretroviral în timpul sarcinii și/sau în timpul travaliului și nașterii 2. Procentul sugarilor expuși HIV care au inițiat profilaxia cu preparate antiretrovirale.
1.3.2	Asigurarea accesului universal la testarea HIV și infecții cu transmisori sexuală pentru femeile însărcinate	2022-2025	IMSP	Procentul femeilor însărcinate care își cunosc statutul HIV
1.3.3	Asigurarea accesului universal la testare pentru nou-născuți de la mame infectate cu HIV	2022-2025	IMSP	Procentul sugarilor expuși la HIV care primesc un test virusologic pentru HIV în termen de 2 luni (și 12 luni) de la naștere
Obiectivul specific 2. Creșterea accesului la serviciile cascadei testare, tratament, supresie virală				
Obiectivul specific 3. Îmbunătățirea gestionării Programului prin consolidarea sistemului de sănătate, inclusiv furnizarea de informații strategice în timp util și de calitate înaltă, până în 2025				
3.1 Reducerea stigmei și a discriminării legate de HIV				
3.1.1	Promovarea abordărilor de sănătate publică bazate pe dovezi pentru prevenirea și tratamentul HIV	2022-2025	IMSP	Până în 2025 – numărul de companii informaționale și educaționale sensibile la dimensiunea egalității de gen și incluzive pentru anumite populații-clieie prin popularizarea testării la HIV și infecții cu transmitere sexuală, reducerea comportamentelor riscante, accesibilitatea metodelor moderne de profilaxie și tratament, cu aplicarea tehnologiilor moderne, efectuate .
3.1.2	Consolidarea respectării legilor privind drepturile civile pentru a proteja populațiile cu risc înalt împotriva hărțuirii, violenței,	2022-2025	IMSP APL	Până în 2025 – raportarea și notificarea incalcării drepturilor civile pentru a proteja

	răzbunării și discriminării legate de HIV			populațiile din grupurile cu risc sporit de infectare.
3.1.3	Mobilizarea comunităților pentru a reduce stigmatul legat de HIV	2022-2024	IMSP	Până în 2024 – numărul de cercetări privind indicele stigmatizării persoanelor care trăiesc cu HIV și al percepțiilor, atitudinilor cu privire la problema egalității cu recomandări primite.
3.1.4	Sprijinirea liderismului public în activitățile ce țin de persoanele care trăiesc cu HIV și grupurile-cheie	2022-2025	IMSP APL	Până în anul 2025 – numărul de evenimente publice cu ocazia Zilei mondiale de combatere a SIDA și a Zilei internaționale de comemorare a persoanelor decedate din cauza SIDA, organizate

Anexa nr. 2

la Decizia Consiliului raional Strășeni
din 20 mai 2022

**Planul de acțiuni
pentru realizarea Progammului teritorial de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor
cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025**

Nr.ord.	Acțiuni specifice	Termen de implementare	Responsabil pentru implementare	Indicatori de progres și performanță
Obiectivul specific 1.				
Menținerea prevalenței HIV în grupurile cu risc sporit de infectare după cum urmează: cel mult 12% în grupul bărbaților sex cu bărbați, 10% în grupul persoanelor consumatoare de droguri injectabile și 2,5% în grupul lucrătorilor sexuali, până în anul 2025				
<i>1.1 Intensificarea eforturilor de prevenire a HIV în populațiile-cheie cu risc înalt</i>				
1.1.1	Furnizarea pachetului de servicii de prevenire a HIV către bărbații care practică sex cu bărbați și persoanele transgender	2022-2025	IMSP	Procentul bărbaților care practică sex cu bărbați acoperiți cu programe de prevenire a HIV – pachet definit de servicii.
1.1.2	Furnizarea pachetului de servicii de prevenire către persoanele care consumă intravenos droguri	2022-2025	IMSP	1. Procentul persoanelor care consumă intravenos droguri acoperite cu programe de prevenire a HIV – pachet definit de servicii. 2. Numărul de ace și seringi distribuite pe an pentru persoanele care consumă intravenos droguri .
1.1.3	Furnizarea pachetului de servicii de prevenire către lucrătorii sexuali (inclusiv bărbați și persoane transgender)	2022-2025	APL	Procentul lucrătorilor sexuali acoperiți cu programe de prevenire a HIV – pachete definite de servicii.
<i>1.2. Implementarea și extinderea la scară a eforturilor de prevenire a HIV prin abordări complete</i>				
1.2.1	Asigurarea accesului universal la profilaxia preexpunere	2022-2025	IMSP	Numărul persoanelor care au beneficiat de profilaxia preexpunere cel puțin o dată în perioada de raportare
1.2.2	Asigurarea profilaxiei postexpunere pentru toate cazurile cu risc de infectare cu HIV care au solicitat profilaxia postexpunere.	2022-2025	IMSP	Procentul acoperirii cu profilaxia postexpunere.
1.2.3	Furnizarea serviciilor de prevenire și testare mobilă	2022-2025	IMSP responsabili la	Procentul acoperirii cu servicii de prevenire HIV

	în grupuri cu risc înalt de infectare		solicitare	prin intermediul unităților mobile.
1.3. Asigurarea intervențiilor pentru a elibera transmiterea HIV de la mamă la făt				
1.3.1	Consolidarea sistemului de asistență medicală pentru a elibera transmiterea HIV de la mamă la făt (prevenirea transmiterii materno-fetale cu HIV)	2022-2025	IMSP	1. Procentul femeilor gravide HIV-poitive care au primit tratamentul antiretroviral în timpul sarcinii și/sau în timpul travaliului și nașterii 2. Procentul sugarilor expuși HIV care au inițiat profilaxia cu preparate antiretrovirale.
1.3.2	Asigurarea accesului universal la testarea HIV și infecții cu transmitere sexuală pentru femeile însărcinate	2022-2025	IMSP	Procentul femeilor însărcinate care își cunosc statutul HIV
1.3.3	Asigurarea accesului universal la testare pentru nou-născuți de la mame infectate cu HIV	2022-2025	IMSP	Procentul sugarilor expuși la HIV care primesc un test virusologic pentru HIV în termen de 2 luni (și 12 luni) de la naștere
Obiectivul specific 2. Creșterea accesului la serviciile cascadei testare, tratament, supresie virală				
Obiectivul specific 3. Îmbunătățirea gestionării Programului prin consolidarea sistemului de sănătate, inclusiv furnizarea de informații strategice în timp util și de calitate înaltă, până în 2025				
3.1 Reducerea stigmei și a discriminării legate de HIV				
3.1.1	Promovarea abordărilor de sănătate publică bazate pe dovezi pentru prevenirea și tratamentul HIV	2022-2025	IMSP	Până în 2025 – numărul de companii informaționale și educaționale sensibile la dimensiunea egalității de gen și incluzive pentru anumite populații-creie prin popularizarea testării la HIV și infecții cu transmitere sexuală, reducerea comportamentelor riscante, accesibilitatea metodelor moderne de profilaxie și tratament, cu aplicarea tehnologiilor moderne, efectuate.
3.1.2	Consolidarea respectării legilor privind drepturile civile pentru a proteja populațiile cu risc înalt împotriva hărțuirii, violenței,	2022-2025	IMSP APL	Până în 2025 – raportarea și notificarea încălcării drepturilor civile pentru a proteja

	răzbunării și discriminării legate de HIV			populațiile din grupurile cu risc sporit de infectare.
3.1.3	Mobilizarea comunităților pentru a reduce stigmatul legat de HIV	2022-2024	IMSP	Până în 2024 – numărul de cercetări privind indicele stigmatizării persoanelor care trăiesc cu HIV și al percepțiilor, atitudinilor cu privire la problema egalității cu recomandări primite.
3.1.4	Sprajinarea liderismului public în activitățile ce își dețin de persoanele care trăiesc cu HIV și grupurile-cheie	2022-2025	IMSP APL	Până în anul 2025 – numărul de evenimente publice cu ocazia Zilei mondiale de combatere a SIDA și a Zilei internaționale de comemorare a persoanelor decedate din cauza SIDA, organizate